

Na osnovu člana 6. Zakona o energetskej efikasnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 29/2010 od 20.05. 2010. godine), Vlada Crne Gore je donijela

**OPERATIVNI PLAN ENERGETSKE EFIKASNOSTI
ORGANA DRŽAVNE UPRAVE
i određenih objekata koje koriste javne ustanove čiji osnivač je država
ZA 2013. GODINU**

UVOD

Realizacija Operativnog plana energetske efikasnosti organa državne uprave i određenih objekata koje koriste javne ustanove čiji osnivač je država za 2013. godinu (u daljem tekstu: Operativni plan) prevashodno se zasniva na finansijskim sredstvima opredijeljenim za sprovođenje namjenskih projekata energetske efikasnosti, kao i za realizaciju mjera energetske efikasnosti u okviru tekućeg i investicionog održavanja objekata u kojima organi državne uprave obavljaju svoje funkcije.

S obzirom na ograničeni iznos sredstava za ovu namjenu u plan nijesu uvršteni objekti u kojim organi uprave vrše svoju administrativnu funkciju, već su kao prioritetni odabrani određeni objekti koje koriste javne ustanove čiji osnivač je država, a koje su u nadležnosti Ministarstva prosvjete i Ministarstva zdravlja. Imajući u vidu socijalne aspekte ovih javnih ustanova, iste se smatraju prioritetnim za rekonstrukciju i održavanje. Namjenski projekti energetske efikasnosti se realizuju u koordinaciji Ministarstva ekonomije.

NAMJENSKI PROJEKTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Realizacija Operativnog plana uglavnom pretpostavlja realizaciju sljedećih projekata energetske efikasnosti, i to:

1. **Tekući projekat Svjetske Banke "Energetska efikasnost u Crnoj Gori"** koji se implementira po osnovu zajma koji je Vlada Crne Gore dobila od Međunarodne Banke za rekonstrukciju i razvoj, u iznosu od 6,5 miliona Eura, sa ciljem poboljšanja energetske karakteristike pojedinih objekata obrazovnih i zdravstvenih ustanova (8 škola, 1 studentski dom i 6 bolnica), kao i povećanja obaviještenosti javnosti o mjerama energetske efikasnosti. Ovim projektom finansiraju se mjere za poboljšanje energetske karakteristike objekata, a prije svega: zamjena fasadne stolarije, postavljanje toplotne izolacije na omotaču zgrade, poboljšanje unutrašnjeg osvjetljenja, modernizacija ili potpuna zamjena kotlarnica uz modernizaciju cjelokupnog sistema grijanja i modernizacija sistema za pripremu sanitarne tople vode.

Ministarstvo ekonomije (Sektor za energetske efikasnosti) je nosilac projekta i odgovoran je za koordinaciju na projektu i obezbjeđivanje podrške Ministarstvu zdravlja i Ministarstvu prosvjete u implementaciji projekta u zdravstvenim, odnosno obrazovnim objektima.

Odabir objekata u okviru ovog projekta izvršen je na osnovu predloga Ministarstva zdravlja i Ministarstvo prosvjete u čijim nadležnostima se objekti nalaze.

U okviru projekta, do sada, je rekonstruisano 5 zdravstvenih i 8 obrazovnih objekata:

1. Opšta bolnica i Dom zdravlja Pljevlja,
2. Opšta bolnica Berane,

3. Opšta bolnica Bijelo Polje,
4. Specijalna bolnica za plućne bolesti "Dr Jovan Bulajić", Brezovik,
5. Specijalna bolnica "Vaso Čuković", Risan,
6. Srednja elektro-ekonomska škola Bijelo Polje,
7. Osnovna škola "Olga Golović", Nikšić,
8. Osnovna škola "Boško Buha", Pljevlja,
9. Srednja mašinska škola „Ivan Uskoković”, Podgorica,
10. Osnovna škola „Luka Simonović”, Nikšić,.
11. Srednja stručna škola Cetinje,
12. Osnovna škola „ Boško Strugar”, Ulcinj,
13. Osnovna škola „Radomir Mitrović”, Berane.

Za 2013. godinu ovim projektom predviđeno je finansiranje mjera na unapređenju energetske karakteristika objekata II faze Novog studentskog doma sa restoranom u Podgorici i Kliničkog centra Crne Gore. Rekonstrukcija ovih objekata počela je u januaru 2013. godine, sa predviđenim budžetom u iznosu od 1.500.000 € i biće završena do kraja juna tekuće godine.

2. **"Program energetske efikasnosti u javnim zgradama", po osnovu tekuće saradnje između Crne Gore i Savezne Republike Njemačke (posredstvom KfW banke)** koja je obezbijedila kredit od 11,5 miliona € i donaciju od 1,5 miliona € , sa ciljem poboljšanja energetske karakteristika na oko 30 obrazovnih objekata, kao i sprovođenja programa obuke osoblja, nastavnika, učenika, studenata i drugih korisnika u ciljanim objektima o načinu, značaju i efektima primjene mjera energetske efikasnosti.

Nosilac i koordinator Programa je Ministarstvo ekonomije koje je uspostavilo Jedinicu za upravljanje programom (JUP) u okviru Sektora za energetske efikasnost.

JUP je zadužen za svakodnevne aktivnosti u okviru Programa i između ostalog vodi zvaničnu dokumentaciju projekta, nadgleda i prati konsultante i koordinira sa ostalim učesnicima u Programu. U cilju jačanje stručnog kapaciteta Ministarstva ekonomije na Programu je angažovan i Program Konsultant koji je zadužen za savjetodavnu stručnu podršku. Program Konsultant radi pod nadzorom JUP-a.

Tijelo odgovorno za koordinaciju i donošenje odluka je Odbor za koordinaciju Programa. Odborom upravlja Pomoćnik ministra ekonomije za energetske efikasnost, a čine ga dva predstavnika Ministarstva prosvjete, jedan predstavnik Ministarstva finansija, jedan predstavnik JUP-a (koji je sekretar Odbora), kao i Program Konsultant koji nema pravo glasa i prisustvuje sastancima povremeno, u zavisnosti od dnevnog reda.

Odabir objekata u okviru Programa sproveden je na osnovu tehničke evaluacije „duge liste“ objekata (40 objekata) koju je predložilo Ministarstvo prosvjete. Tehnička evaluacija je podrazumijevala preliminarni energetske pregled svakog objekta sa „duge liste“ i na osnovu uspostavljene metodologije za bodovanje formirana je „kratka lista“ objekata (30 objekata), koja je data u Prilogu 1 ovog operativnog plana. Metodologija podrazumijeva bodovanje u zavisnosti od opšteg stanja objekta, sistema grijanja, geografskog položaja, broja učenika i godine izgradnje. Rekonstrukcija objekata će se vršiti po grupama objekata (klasterima) u kojima su objekti podijeljeni u zavisnosti od bodovnog stanja i geografskog položaja.

U toku 2013. godine planirani su radovi na sprovođenju mjera energetske efikasnosti u 15 obrazovnih ustanova, prikazanih na sljedećem spisku:

1. Osnovna škola „Salko Aljković“, Pljevlja,
2. Osnovna škola „Vlado Milić“, Podgorica,
3. Osnovna škola „Njegoš“- Spuž, Podgorica,
4. Osnovna škola „Maksim Gorki“ ,Podgorica,
5. Osnovna škola "Vuk Karadžić",Podgorica,
6. Osnovna škola "Mileva Lajović Lalatović“, Nikšić,
7. Osnovna škola "Jagoš Kontić“, Nikšić,
8. Osnovna škola "Milija Nikčević“, Nikšić,
9. Osnovna škola "Braća Ribar“, Nikšić,
10. Studentski dom Kotor,
11. JPU „Naša radost“, Herceg Novi,
12. Osnovna škola „Dašo Pavičić“, Herceg Novi,
13. Srednja škola „Bratstvo i jedinstvo“, Ulcinj,
14. Osnovna škola „Bedri Elezaga“-Vladimir,Ulcinj,
15. Osnovna škola „Maršal Tito“, Ulcinj.

Za rekonstrukciju navedenih obrazovnih objekata predviđen je budžet u iznosu od 6,5 miliona €. Ostali objekti bće rekonstruisani u toku 2014. godine.

3. **Pilot projekat zamjene goriva u sistemima za grijanje u javnim obrazovno–vaspitnim ustanovama na sjeveru Crne Gore okviru FODEMO projekta - Razvoj šumarstva u Crnoj Gori (faza II)**, koji finansiraju Vlada Luksemburga i Vlada Crne Gore. Nosilac i koordinator projekta je Ministarstvo prosvjete.

Glavni cilj Projekta je povećanje energetske efikasnosti u javnim obrazovno-vaspitnim ustanovama i promocija upotrebe drvene biomase (peleti) u sistemima za grijanje i time smanjenje zagađenja životne sredine.

U 2013. godini predviđena je zamjena kotlova sa pratećom opremom, uz ostale prateće radove u sljedećim školskim objektima:

1. JU Gimnazija „Panto Mališić“, JU Srednja medicinska škola "Dr Branko Zogović" i JU Srednja stručna škola Berane;
2. JU OŠ „Vukašin Radunović“, Berane;
3. JU OŠ „25. maj“, Rožaje;
4. JU Gimnazija "30. septembar" i JU Srednja stručna škola Rožaje.

Projekat će realizovati Fondacija Caritas Luksemburg sa planiranim budžetom u iznosu 450.000,00 € koje obezbjeđuje Vlada Luksemburga, i 90.000,00 € od strane Vlade Crne Gore.

FOND ZA ENERGETSKU EFIKASNOST

Ministarstvo ekonomije, kao nosilac politike energetske efikasnosti raspolaže određenim sredstvima namijenjenim unapređenju energetske efikasnosti u okviru Fonda za energetske efikasnost. Udio sredstava državnog budžeta u budžetu Fonda za energetske efikasnost u 2013. godini je 81.587,51 €.

Namjena sredstava Fonda za energetske efikasnost, u smislu ovog Operativnog plana, je podrška tekućim projektima energetske efikasnosti na rekonstrukciji obrazovnih i zdravstvenih objekata, kao i realizacija trening i edukativnih programa u oblasti energetskog menadžmenta u javnom sektoru.

REALIZACIJA MJERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U OKVIRU TEKUĆEG I INVESTICIONOG ODRŽAVANJA

Osim navedenih namjenskih projekata za energetske efikasnost, u okviru tekućeg i investicionog održavanja, u pojedinim objektima u kojima državni organi obavljaju svoje funkcije, planirano je sprovođenje raznih mjera energetske efikasnosti.

Iako aktivnosti specificirane od strane pojedinih Ministarstava nijesu koncipirane kao dio projekata energetske efikasnosti, treba obezbijediti osnovne preduslove za njihovu kvalitetniju pripremu, realizaciju i praćenje postignutih efekata, posebno u smislu poboljšanja energetskih karakteristika, odnosno povećanja stepena energetske efikasnosti objekata.

* * *

ZAKLJUČAK

Uspješna implementacija mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru u 2013. godini zahtijevaju ispunjavanje određenih preduslova. To prije svega podrazumijeva obezbjeđenje potrebnih stručnih kapaciteta, posebno u cilju planiranja, pripreme, realizacije, praćenja i promovisanja mjera, kao i postizanja odgovarajućih efekata. Ovi preduslovi su ispunjeni kod namjenskih projekata energetske efikasnosti koji se finansiraju iz navedenih kreditnih linija. Međutim, isti su djelimično ili potpuno izostali kod projekata koji se finansiraju iz tekućeg i investicionog održavanja.

Za uspješniju realizaciju Operativnog plana, u narednom periodu, posebnu pažnju posvetiti jačanju kapaciteta kod svih subjekata javnog sektora, relevantnih sa stanovišta potrošnje energije, a prije svega kroz realizaciju namjenskih treninga i edukativnih programa u oblasti energetske efikasnosti, sa posebnim osvrtom na upravljanje energijom (energetski menadžment).

NAPOMENA: Informacija o implementaciji prethodnog Operativnog plana (za 2012. godinu) biće sastavni dio Izvještaja o realizaciji Akcionog plana energetske efikasnosti za period 2010-2012. godina u 2012. godini, a koji će se dostaviti Vladi na razmatranje i usvajanje u II kvartalu 2013. godine.